

**Nwa' wvù Baul to san̄εε ê kentaashε
ke
Gal̄shia
Fiεε fī nu ê Nwa' wvu Gal̄shia
wvun e**

ε to nu seke bó to kεwεε wase keefewci saaka wvù jee wvu ekumε Jisos, ε bonyii bò yaa nu kε Bojuu fiisene wase saaka wvudvu wvun, ε bonyii bomew ke nε kεw no too bô n'yεyi wvù nu lε bó kεηke kε keegεlè bonci bo Muses e bocii, efey mvunciim keetfuuse bonyii bò yaa nu kε Bojuu yew é bó sε no nu bonyii bo Klistu le bo cεey cεey.

Nwa' wvun wvù Baul to san̄εε fô bonyii bo Gal̄shia le to nu keetee bvufee bvubole lε bvú ekase etu yī fiεε fī lεη e. No wvú nu waa ntum Jisos nonεn, wvú ε mum ε no saan̄ke gene fwe dun̄ci naa ntay lε Nyo' joo wee lε wvú nu teytey ê wvú ejise ε è nu nje fitele fī wvú lese yī Klistu le.

Bikuu bi mwεεm e ê ηwa' wvun e

1:1-10 Ken̄kεwce

1:11-2:21 Mvun̄gay mvu Baul e diεwε waa ntum Jisos Klistu le

3:1-4:31 ε Baul jeme ekumε saaka wvù jee noo bonci

5:1-6:10 Bonyii bò è nu bo Klistu le nu ε buy wase yī bvunfaw e ε no yuuke wase ε è nu Keyoy ke Yuule le

6:11-18 Kemεse

¹ Nwa' wvun san̄ me wvù Baul, waa ntum Jisos

Klistu. Kε me nu waa ntum ε è to tum wee wvu wum me kenεε nya mvunḡay ê me kε. Ε to tum Jisos Klistu bô Nyo' Ice wvù to bvuseε wvù yî kpwe le. ² Bee boom bo bwee wene le bo mbee le bocii bô nu fεn bee bó gayte ben bintaashε bi bonyii bo mbee le bi wonḡ wvù Galεshia le. ³ Nyo' Ice bô Tata wesebeene wvù Jisos Klistu ebuw ben bô kembonεn, ebvuu enya ben bô mvuntelem mvù lεεtene. ⁴ Jisos Klistu nu wvù to nyaε εkolε kew nje bibefε bisεεbeene wvu lε wen ebvuse beene can wonḡ kebefε wvu keseen wvun e. Fifi nu no Nyo' wvù Icee wesebeene to seysεε. ⁵ Bvukukε bvucii nu ε è kenḡke wvù sekecii sε ḡka. Fí enù nonεn.

Saaka wvù jee wvu εkumε Jisos Klistu mεy kε mwaanḡ

⁶ Diuw yumte lo me lε kε keseen keseen nεn ben nu ε nε wase ε no banḡsee jim ê Nyo' wvù to tenḡε ben nje fitele fî jee fî Klistu kenḡke fô ben e, ε no bii ε è nu saaka wvù jee wvumvu le jεεy. ⁷ Kε è nu lε saaka wvù jee wvumvu bvuu nu lo dvù jεεy kε. Fí nu kε lo lε bonyii bomew gomte keebvunḡsee bvufεε bvunεn, beete bô saaka wvù jee wvu εkumε Klistu. ⁸ Me ε no ḡgayte lε é è cim to naa bese kenεε nceendaa Nyo' mvu fowe ε no fewci saaka wvumvu jεεy ê ben sε è nu wvuwe wvù bese to fewcεε ê ben, é mwεten tuu lon! ⁹ No bese to gayεε wase nu ε me mbvuu ntuu kε fô ḡgayte lε, é wee nε ε no fewci saaka Nyo' wvumvu jεεy sε è nu wvuwe wvù bese to fewcεε ê ben, é mwεten tuu lε lon!

1:2 1Kol 16:1 **1:4** 2:20; Mat 20:28; Jon 1:29; 2Kol 5:21; Εfe 5:2; 1Tim 2:6; Tay 2:14; Ibu 9:12-14, 26; 1Jon 5:19 **1:6** Ibu 12:15 **1:7** 5:8, 10; 2:4; Lem 15:1, 24 **1:8** 1Kol 16:22

¹⁰ Ben kpwaake le me ngomte le é ebenseè bonyii me nuu le é ebenseè Nyo' le? Nuu le ben kpwaake le me ngomte keengee le bonyii eyuukè njon e? E è be nu le me ngomte keengee le bonyii eyuukè njon, me nsaa enu wee lemme wvu Klistu ke.

Saaka wvù jee wvù Baul to fewci to dunçi Klistu ê wvù

¹¹ Boom bo bwεem e, me ngomte le ben ekiεε le ke saaka wvù jee wvù wvu Nyo' wvù me nto nfewcεε ê ben nu fiεε ε fí to buy ê wee wvu wum ke. ¹² Ke me nto n'yuw diuw wee mvu le, ε ke è to yεyi wee me dvú ke. E to dunçi Jisos Klistu ê me. ¹³ Me njemyi nen ε ben to yuw wase no kenge kem to shee nu seke me nto mbεε yí nce won wese Bojuu le. Me nto nké no mbone bikaa ejim jo bintaashe bi bonyii bo mbee le bo Nyo' le baay ngomte keenfiwse naa lo bí. ¹⁴ Me nto njici mbee wese Bojuu le ntemyi nfele lo keghan kem entelen jo bonyii bosese, nlooci nleeme ntemyi naa ntay yí nce won bo'icee bosese le. ¹⁵ Geenεn ε Nyo' to baa wase me gεε ε me mbεε ê bwεem εshem. E fitele fiew fi jee ke ge ε wvù tee me. ¹⁶ E wvù ke dunçe Waa we ê me no wvù to shieele, wvu le me enghanè nfewci ekume wvù ê bonyii bò yaa nu ke Bojuu. No wvù to dunçeε nonεn, ε me nfanε n'yaa embvuu enu lo keembife fiεε ê wee wvu wum ke. ¹⁷ Ke me nto mbaa emben ten Jelusalem keen'yen bonyii bò to nu wase boom bo ntum e bo Jisos e ê me fwe ke. Me nto ne ngen fiem ε è nu Alebia, nke ne jó nkase ntu jim Damaskus.

18 Ε è ke no nu ejim jo bilum bitete ε me mben Jelusalem le bee Bitakiεεεε bikuu. No me mbenεε, ε bee wvú ce εdiuw yuufe ncw εtin. 19 Me nto mbaa embvuu en'yεn wee mvu ηgoo boom bo ntum e bo Jisos e efey Jεm wvú waa bwee Tata wesebeene wvú Jisos e kε. 20 Fiεε fi me nsaanke fin nu keceεy, ε Nyo' kee le kε me mbiayte lo kε. 21 Ε è ke no nu kefew kemew e, ε me nε ηγεε ê biba bi Silia bô Silishia le. 22 Sekekiε to nu ε bintaashe bi bonyii bo mbee le bi Klistu le bi ê keba kè Judea le yaa kee wase me ejise kε. 23 Bó to yuuke kε lo ε bonyii jemyi le, “Wee wε wvú se bone bikaa ê beene ejim ghane wase keseen fewci le bonyii elese fitele yî Klistu le, ε è nu fiεε fi wvú se shee gomte le wen efíwse lo.” 24 Ε bó yuw nonεn no tumte monkum mo Nyo' le yî fiεε fi wvú gee fô me le.

2

Ε boom bo ntum e bo Jisos e tom saaka Nyo' wvú Baul to fewci

1 Ε è ke no nu ejim jo bilum yuufe ncw binεw, ε me mbvuu mben Jelusalem bee Banaban. Me nto ndioo mbene, njo Taytus. 2 Me nto mben kefew kin e ε è dunçi Nyo' le me emben. No me mbenεε, n'yεn bonyii bô bó to kee bó le è nu bikuu le, ε bee bó lewse ye, ε me njike saaka wvú jee wvú wvu Nyo' wvú me nto nfewci ê bonyii bô yaa nu kε Bojuu ê bó ejise. Ε me nto ηγεε nonεn wvu le fo lemme di me nu ε nlem wase bô di me mbεε nlemte ke ela εcici kε. 3 Ε bó yuw nonεn, fanε yaa eleeme le bó etfuse

1:18 Lem 9:26-28

1:19 Mat 13:55

1:21 Lem 9:30

2:1

Lem 15:1-19

2:1 1Kol 15:2; Fili 2:16; Lem 4:36; 2Kol 2:13

2:2

2:6, 9

Taytus yew wvù bee wvù to nu ε è nu naa wee Glek ke. ⁴ Ε è to baa nu nje bonyii bomew bò to mbiayte le bó nu bonyii bo mbee le, bò to wεεntεnεε ley fô bese to nu, tu ke bó to bee ejemyi leyte ê fifiε fiεε le ke. Bó to to diεwε bonkee le keeyen no bese gee wase mwεεm wasewase nje bese nu ε taashe bee bo Klistu Jisos. Ε bó mum no gomte keekase tfuse bese bvunfaw e. ⁵ Ε bese fanε yaa bee naa lo fiεε fi bó to too dvú caan ke. Ε bese to ge nonen wvu le bese gomte keegεε kecεεy kè è nu ke saaka wvù jee wvù wvu Nyo' le wvun fô ben e. ⁶ Ε bonyii ba bò bó to kee bó le è nu bikuu, (kenεε bó to nu la, kenεε la, tu ke fifiε kenke fiεε fô me le ke, njefo ke Nyo' dunji kejεεy jεεy ke.) Boba bonyii bò me ngayte, bò bó to kee le è nu bikuu to baa ebise fiεε yî fi me nto nfewci le ke. ⁷ Geenεn, ε bó kaa yen le bó nu ε nya saaka wvù jee wvù wvu Nyo' can yem e le me enfewci ê bonyii bò yaa nu ke Bojuu, lenlen no bó nu ε nya ê Bitá le wvù efewci ê Bojuu. ⁸ (Nyo' wvù to nyaε mvun gay ê Bitá le wvù elemtè lemme din fô Bojuu le, nu ke wvù wvù to nyaε ê me le me enlemtè fô bonyii bò yaa nu ke Bojuu le.) ⁹ Ε bó dioo yen je yî Nyo' nu ε buw me jó, ε Jεm bô Bitá noo Jon bò bó to kee le è nu dikfuy di bonyii bo mbee le mum nya εbo ê bee Banaban keedunεε le bee bó lemte yî fiεε le fimwaan, le bese egen le elemtè fô bonyii bò yaa nu ke Bojuu le, é bó elemtè fô Bojuu le. ¹⁰ Fiεε fi bó to gayεε to nu ke le bese ekumyi Bojuu bo kefufe le. Ε fifin nu fiεε ε me nto ηkoonke naa baay keengee.

Ε Baul saw Bitá Antiok

2:4 1:7; 5:1, 13; Lem 15:1, 24; 1Kol 9:21

2:6 Lum 2:11

2:7

1:15-16; Lum 1:5 **2:10** Lum 15:26

¹¹ Geenεn ε ε ke no nu kefew kemew e, ε Bitā ke nε to Antiok, ε me nsaw wvú ε bonyii εjise njefo wvú to nu ε jay baay. ¹² Fí nu ε wvú to yaw to no diekene bô bonyii bô yaa nu κε Bojuu, yaa nyaake κε. Ε bonyii bomew bô Jεm to tumεε ke dioo to, ε wvú mum κεw no guute ye jim, ke nε gawsen, fanε yaa bvuu diekene bô bó κε. Ε wvú to gawsene nonen njefo wvú to fane ηgoo yì to ké no leeme κε ε bó κεηκε keetfuse wee wvú yaa nu κε wee Juu yew é mweten se no nu wee Klistu. ¹³ No wvú ge nonen ε bonyii bo mbee le bomew bô to nu Bojuu mum benen gee diew didvu le. Ε naa Banaban keβεε mum bi ten gee dibole didvu le. ¹⁴ Ε me ndioo n'yen le κε gee dibole bii cεey cεey no saaka wvú jee wvu ekume Klistu dunçi κε, ε me mum ηgay ε Bitā ε bó bocii εjise le, “Wo nu wee Juu, cee wase diεwe wee wvú yaa nu κε wee Juu le, ε no gomte keekane bonyii bô yaa nu κε Bojuu le bó eceé diεwe Bojuu le nεε le?” ¹⁵ Me nto njemyi ε Bitā nonen ε ε nu kecεey le bee bó nu boom bo Bojuu le bo won e. Κε bese nu bonyii bô yaa nu κε Bojuu bô bó yene le ε nu bonyii bô befe κε. ¹⁶ Geenεn ε bese kee κε le κε Nyo' joo wee le wvú nu teyten njefo wvú gεεle bonci bo Bojuu le κε. Wvú joo njefo wvú nu ε lese fitele yì Jisos Klistu le. Ε bese keβεε ε lese ten fitele yì Klistu Jisos e wvu le bese enù teyten ε Nyo' εjise nje fitele fi bese lese yì ye le, ε ε yaa nu nje bese gεεle bonci κε, njefo κε wee gεεle bonci é Nyo' ke eyuu ejo wvú le wvú nu teyten κε. ¹⁷ Ε bese momte keenu teyten ε Nyo' εjise nje bese nu bonyii bo Klistu le, bonyii ε bvuu ε no yene κε le bese nu bonyii bô befe njefo

ke bese gæle bonci bo Bojuu le, tu fí fæn nu le Klistu tomte kebefε? Ke fí nu naa lo nonen ke! ¹⁸ E me ne ε mbvuu ε no n'yoote fiεε ε me nto nsâw wase, tu fifie dunçi le me njayte lo. ¹⁹ Fiεε fi nu, nu le ê keba ke bonci le nu ε me nu wase ηkfusay, ε è yu bonci me, me ε ηkpwe wvu le me enceè wase no Nyo' gomte. ²⁰ E nulo é me engay le bó to nu ε ta wase me yî kentam e ε me ηkpwe bee Klistu. Ke nshii wvù me ηkenke keseen bvuu nu wem ke. E cee wase Klistu yî yem e. E nshii wvù me ηkenke keseen yî yem e nu wvù fitele fi me nlese yî Waa Nyo' le wvù to nu ε dunçe kenkonen fô me le nya ekole kew keekpwe nje yem. ²¹ Ke è nulo é me ntune mbuwma Nyo' ke. E è nu le è nelo é wee enu teytey ê Nyo' ejise njefo wvù gæle bonci, ke tu kpwe Klistu to nu εcici.

3

Bonci noo keelese fitele yî Klistu le

¹ O oo bonyii bo Galeshia, ben nu la biyuj nen? Wee nu ε low ben e? E nu ke ben bò bó nu ε nele wase baanη no bó to taε Jisos Klistu yî kentam e ben ε yen lo endan e? ² Me ηgomte keembife fiεε fimwaan ê ben. Keyoy ke Nyo' le to to yî yene le njefo ben to gee no bonci gayte nuu njefo ben to nu ε bee fiεε fi ben to yuwεε, lese fitele yî dvù le le? ³ Ben yunsene la nen? Ben kew fiεε bò Keyoy ke Nyo' le, ε no nu wase keseen le ben nu ke emese ε è nu bò mvungay mvunen e? ⁴ Ben to yen ηgew ε è nu wvu εcici le? Kεcεy, ke è to nu wvu εcici ke. ⁵ Nyo' wvù nyaa Keyoy kew ê ben bvuu gee binghaw bi

mwεεm e ê ben εντελεη, gee nonen njefo ben γεελε bonci nuu njefo ben nu ε yuw saaka wvu εκυμε Klistu ε lese fitele yî ye le λε?

⁶ Ε nu no bó saη εκυμε Abla'am ê Νwa' Nyo' le λε, “Wvú to nu ε lese fitele yî Nyo' le, ε Nyo' mum jo wvú λε wvú nu wee wvu teytey.”

⁷ Ben eyen λε λε è nu bonyii bò nu ε lese fitele yî Nyo' le bò looci nu kfuu di Abla'am e. ⁸ Νwa' Nyo' to nu ε yuu wase dunce λε Nyo' nu ke ejo bonyii bò yaa nu κε Bojuu λε bó enù teytey ê wvú ejise nje fitele fi bó nu ε lese yî ye le. Ε wvú mum fewce saaka wvù jee wvun ê Abla'am ε è bεε lo gayte λε, “Me nu nke embuw bitum bicii bi yî εκολε ke nshe le nje yo.”

⁹ Nonen, fí ε no nu λε bonyii bò nu ε lese fitele yî Nyo' le nu ε Nyo' ε buw ten bó no wvú to buwεε Abla'am wvù to nu ε lese fitele yî ye le.

¹⁰ Bonyii bocii bò yene λε bó nulo enu teytey ê Nyo' ejise njefo bó γεελε bonci nu ε bó tuule lon yî bikuu bibole, njefo bó nu ε saη λε, “Wee tfuu wvù baa ecee no bó saη ê Νwa' bonci le gee no bonci bocii gomte, nu ε wvú tuule lon yî εκολε kew e.”

¹¹ Fí ε mum ε no dunci naa endan λε κε è nulo é Nyo' ejo wee λε wvú nu teytey nje mweten γεελε bonci κε. Ε nu fiεε fi bó nu ε saη λε, “Ε nu κε wee wvù Nyo' nu ε jo λε wvú nu teytey nje fitele fi wvú lese yî ye le wvù nu ke ekenke nshii.”

¹² Kε bonci kεηke fiεε keege bô nlese fitele yî Nyo' le kε, njefo “Wee wvù gεεle bonci nu ke ecee bii kε ε è nu bó le.” ¹³ Klistu to nu ε sum beene can lon wvù bonci too dvú le. Wvú to nu ε tuu bolon bosεεbeene yî εkolε kew e, ε è nu no bó san le, “Lon nu yî wee wvù bó nu ε njeyse yî kete le.”

¹⁴ Wvú to ge nonεn, wvu le mbuwma wvù Nyo' to nyaε ê Abła'am eto tεn fô bonyii bò yaa nu kε Bojuu le nje Klistu Jisos, é beene bò nu ε lese fitele yî ye le ekeηke tεn Keyoy ke Nyo' le kè wvú to kawεε.

Kε bonci nulo ekose ηkawma Nyo' kε

¹⁵ Boom bo bwεεm e, beene ejo kenfewsεn yî mwεεm mvù bonyii ké no gee le. Ε bonyii seyse wase fiεε ε die kelew, tu kε è nulo é wee ebvuu ekose kεnεε ebise fiεε yî dvú le kε. ¹⁶ Ekumε ηkawma wvu Nyo', nu ε wvú to kaw ê Abła'am bô wan wvù nu ke ebuy ê kfuu diew e. Bó baa san le, “Wvú nu fô boom bò nu ke ebuy ê kfuu diew e kε”, fî dūñci le bó nu nteen kε. Fí dūñci le fô jemyi ekumε wan mwaan. Ε wan wvun nu Klistu. ¹⁷ Fiεε fî me ηgomte keηγgay nu le, Nyo' to nu ε ge ηkawma wvun, ε bilum ke fey gee nε bô kecow mbaanshe (430) ε wvú se nya bonci. No fí nu nonεn, kε è nulo é bonci bò to toε wase ejim ebvuu eto ekose monkan mò Nyo' to gbwolεε fwele, ege é fiεε fî wvú to kawεε ela εcici kε. ¹⁸ Ε fí fεn nu le wee nulo ekeηke nnya yin ε è nu kε seke wvú gεεle bonci, kε tu kε ε bvuu bεε le Nyo' to kaw lo bonyii dvú kε. Geenεn, Nyo' to nya nnya yin ê Abła'am bii no wvú to kawεε wvú dvú.

3:12 Lεw 18:5; Lum 10:5 **3:13** Dito 21:23; Lum 8:3; 2Kol 5:21

3:14 3:2-5; Jue 2:28-32 **3:16** Kenj 12:7; 17:7-8 **3:17** Ksm 12:40

3:18 Lum 4:14; 11:6

¹⁹ Shiee bonci è no nu la? Bó to bise bonci kee-
duñci mwεεm mvù bonyii jayte ε kew nonen gen
buy naa seke wan wvun wvù Nyo' to gee nkawma
wvun ekumε wvù nu ke eto. E Nyo' mum nya bonci
ban ê bonceendaa bew mum nya can wee mvu le
ε wvù efese ê bonyii. ²⁰ Kε ben kee le é bonyii nε ε
no seysee fiεε ε wee mvu nu ê bó entelen, tu wvù nu
fô bó le bocii. Geenεn, Nyo' nu kε mwaan.

²¹ No fí nu nonen, tu è nulo é nci Nyo' ebvuu
ekose fiεε fí wvù to kawεε le? Kε è nu naa lo é fí
enu nonen kε! E nci mvu to nu dvù wvù nulo enya
nshii, tu è nulo é wee enu teytenyê Nyo' ejise nje wvù
gεεle bonci cεεy cεεy. ²² Geenεn, Nwa' Nyo' gayte le
wee tfuu nu nfwá ekuse jo bibefε. Fí ε mum ε no
nu le nkawma wvù Nyo' to kawεε fô wee wvù nu ε
lese fitele yí Jisos Klistu le, nu ε è nu ke ekεnkε kε
wvuwe wee wvù nu ε lese fitele yí ye le.

Bonci to nu diεwε ndε wan e

²³ E to nu fwele ε Jisos baa to wase wvu le bonyii
eleese fitele yí ye le, ε bonyii nu ê bonci kuse ε bó ε
kay bó diεwε bonyii bo ncaw e ε no cεyte, gen buy
seke Nyo' ke edunçe Jisos é bó eleese fitele yí ye le.
²⁴ Bonci to nu diεwε ndε wan wvù to shee bô bonyii
nεci gen buy seke Klistu to toε wvu le bonyii elese
fitele ε è nu yí ye le é Nyo' se jo bó le bó nu teyteny
ê wvù ejise. ²⁵ No Klistu nu ε to wase bonyii ε no
leese fitele yí ye le, tu kε beene bεε can ndε wan
wvun e kε. ²⁶ Ben bô nu ε taashe ben ε bo Klistu
Jisos nu wase boom bo Nyo' le nje fitele fí ben nu ε

3:19 Lum 4:15; Lem 7:38, 53; Ibu 2:2

3:20 Dito 6:4

3:21

Lum 7:13; 8:2 **3:22** Lum 3:9-30; 11:32

3:23 4:3

3:24 Lum

10:4 **3:26** 4:5, 7; Jon 1:12; Lum 8:14-17

lese yî Klistu le. ²⁷ Ben ekeè le wee tfuu wvù bó nu ε lese wase ê joo ε taashε wvù bô Klistu nu ε wvù ε tu wase bô Klistu fiεε fimwaan. ²⁸ Kε wee mvu bvuu nu jεey le wen nu wee Juu kenεε wee ketum kε. Kε wee mvu bvuu nu jεey le wen nu nfwā kenεε waa yew kε, ε kε wee mvu bvuu nu jεey le wen nu diemsen kenεε kpwoon kε. Ben bocii nu wase fiεε fimwaan yî Klistu Jisos e. ²⁹ No ben nu wase bonyii bo Klistu le nonen, tu ben nu wase boom bo Abła'am e, ε ben nu ke ekenke mwεem mvù Nyo' to kawεε Abła'am dvù.

4

¹ Fiεε fi me ηgayte nu le, é wee nu keeke edie bvushεw bvū ice le, geenen bεε wan caan, tu kε jεey jεey nu dvù bô nfwā ice naa no è cim kenke wvù bvushεw bvudvu kε. ² Wvù nu eyaw kε enu ê bonyii bomew taale fô wvù le ε bvushεw bvudvu nu can bonyii bomew e ε bó taale fó, egen ebuy kefew kè ice seyse le. ³ E nu kε no fí nu fô beene le. E to nu seke beene to nu diεwε boom bo caan e, ε beene no nu bonfaw bo mwεem mvù saake yî won wvun e. * ⁴ E kefew ke dīoo looce kocen, ε Nyo' tum waa we ε wvù to, ε kpwoon boo wvù, ε wvù no nu ten ê bonci kuse. ⁵ Wvù to to wvu le wen esum bonyii bô nu ê bonci kuse é Nyo' emum ejo beene diεwε boom bew e. ⁶ No Nyo' jo wase beene diεwε boom bew e nonen, ε mum ε ciinse Keyoy ke Waa we le kí ε to yî yese beene le, ε ge beene ε no tenε

3:27 Lum 10:12; 1Kol 12:13; Kolo 3:9-11 **3:27** Lum 6:3; Efε 4:24

3:29 3:7, 14, 18; 4:7 **4:3** 4:9-10 * **4:3** Mwεem mvù saake won wvun nelo enu bonci noo biyoy. **4:4** 3:13; Jon 1:14 **4:6** Lum 8:15-16

wvú lε. “Abba, Icee wese!” ⁷ Fí nu lε Nyo' nu ε ge wase ben ε fanε yaa bvuu nu bonfaw kε. Ben nu wase boom bo yew e. No ben nu wase boom, tu fí nu lε ben nu ke ekeηkε mwεεm mvù wvú geke fô boom bew e.

Baul fane lε bonyii bo Galeshia nu ejay je

⁸ Ε to nu fwele seke ben to baa kee wase Nyo' kε, ε ben no lemte bvunfaw can mwεεm mvù ben to joo lε è nu bonyo' sε è nu bonyo' ηkuuη. ⁹ Geenεη, keseen no ben nu ε kiεε wase Nyo', kεnεε lε keseen no Nyo' nu ε kiεε wase ben no me mbee keengay, ben ε ghan nεε ε sε no gomte keetuu jim fô bonyo' bo εcici ban e bò nu sε bó kεηke mvungay ηkuuη. Ben gomte keebvuu etuu bonfaw bo bonyo' bodvu ban e nje la? ¹⁰ Ben γεεle mbam εdiuw yomew lε è nu yo baay baay, bamte kee yimi, bamte bifew bimew yî kelum e, bamte bilum nje la? ¹¹ Ben gee nεη ε me nfane baay lε lemme diem di me nlem ê ben εntelεη nu ε la εcici.

¹² Boom bo bwεεm e, me ηkule lo can ê ben lε ben ekumεn enù kε diεwε no me nu εkumε bonci, kε no me nto ηkumεnεε no nu diεwε ben e seke ben to nu sε bonci. Ben to ke baa ege wase fiεε fî befe fô me le kε. ¹³ Ben kee lε seke fwele wvù me nto nfewci saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ê ben nu njefo me nto nu beene ncεmte. ¹⁴ Ε naa no me nto nu yî kencεm e nεη, ε kí nu diεwε mmom e ε yí ε to fô ben e, ben to baa elewte, kεnεε nyεnsee me kε. Ε ben kaa fiisεη lo me naa kε diεwε nceendaa Nyo' mvu

4:7 Lum 4:13; 8:17 **4:8** 1Kol 8:4-6 **4:9** Εφε 1:21; Kolo 2:8-23

4:9 1Kol 8:3; Kolo 2:15 **4:10** Dito 4:19; Lem 7:42; Lum 14:5

4:12 1Kol 9:19-21 **4:13** Lem 16:6; 2Kol 12:7

kenεε diεwε Klistu Jisos e kebεε. ¹⁵ Ben to yuuke njon bô me sekekie, è kooyi la keseen? Ε nulo é me engay le é bó to gay lo le ben ebaayε ejise eyene enya ê me, é ben ebaayε lo é je fen nu dvú. ¹⁶ Me nu ε ntu wase wee bvuban fô ben e no me nseje keceey ê ben e? ¹⁷ Bonyii ba gomte keedunçi le bó kenke shiee fô ben e baay, geenεn ε bó gomte ben yî fiεε le ε è yaa nu fi jee kε. Bó koonke le beene egawsen é ben ekenke wase shiee ε è nu fô bó le. ¹⁸ Fí jee le wee ekenkè shiee fô wee le yî fiεε fi jee le. Fifi nu leη sekeci ε è yaa nu kε seke me nu beene maan kε. ¹⁹ Boom bem bò nu shém yem, è nu kε diεwε me mbεε embvuu enkw lo lume dinen, en'yen ngew engen embuy no nce Klistu nu ke enu yî yene le! ²⁰ Wee ejo ε me mbe nu beene keseen, é me nse ηkieε je yî me enjeme jó ê ben. Fiεε fi ben ge fin nu ε bvufee ε la lo me.

Jεεy jεεy boom bo Abia'am e

²¹ Ben bò gomte keenu ê bonci kuse, ben kε see ê me, ben yuuke kε fiεε fi bonci jemyi? ²² Bó nu ε san le Abia'am to kenke boom bolemse bofεε, ε wvú to boke mvu bô nfwa, boo wvumvu bô kpweε wvú leyεen. ²³ Nfwa wvun to boke wan kε no bó ké no boote boom bocii. Geenεn ε kpwoon wvú leyεen boo we bii ηkawma wvú Nyo' to gee le. ²⁴ Ε nulo é beene ejo fiεε fin diεwε kenfewsεn ke fiεε le. Bokεnε bo bofεε ban dunçi monkan monfεem. 'Aga wvú to nu nfwa joo bvudvuu bvu monkan mò Nyo' to gbwolεε bô bonyii bo Israel yî kum wvú Sinay

4:17 1:7 **4:19** 1Kol 4:15
17:18-19; Lum 4:17-20; 9:7-9
Kenj 16:1

4:22 Kenj 16:15; 21:3 **4:23** Kenj
4:24 Ksm 19-20; Gal 3:23; 4:1; 5:1;

e. Bonyii bocii bò nu ekuse jo monkan modvu nu bonfaw. ²⁵ No 'Aga joo bvudvuu bvü monkan mo yî kum wvü Sinay wvü nu wonj wvü Alebia le, wvü bvü joo ten bvudvuu bvü kelaante kè Jêlusalêm wvu keseen e, njefo bonyii bo ê kelaante kedvu le bocii nu bvunfaw e ê bonci kuse. ²⁶ Geenε ε bonyii bo Jêlusalêm wvü nu wvu fowe le yaa nu bonfaw kε. Wvuwε Jêlusalêm nu bwee wesebeene.

²⁷ Ε nu fiεε fi bó to sanεε le,

“Wo wvü kpwoon wvü nu kase yaa boote kε, è lanlanè.

Wo wvü ke baa lum wase wan, è kpwaakè dikie.

Ε keè le boom bo kpwoon wvü bó nu ε base jim ê wvü le

nu ke eduule fele bo kpwoon wvü nu bô dweese le.”

²⁸ Nonεn boom bo bwεεm e, ben nu boom bo Nyo' le bii no Nyo' to kawεε lenlenj no Aba'lam to bokεε Aysik bii no Nyo' to kawεε. ²⁹ Ε to nu kefew kedvu le ε wan wvü bó to bokεε no bó boote boom bocii no bone bikaa εjim jo wvü è to nyaε Keyoy ke Nyo' le mvungay ε bó sε boo wvü. Ε nu kε ten lenlenj fiεε fi kooyi keseen. ³⁰ Bó sanj ê Nwa' Nyo' le ekumε fiεε fin le la? Bó nu ε sanj le,

“Kunε kpwoon wvü nu nfwā bô waa we bocii, njefo kε waa nfwā nulo ke egaw bvushεw bô waa kpwoon wvü leyεεn e kε.”

³¹ No fí nu nonεn boom bo bwεεm e, fiεε fi me njemyi ficii dunji le kε beene nu boom bo kpwoon wvü nu nfwā le kε. Beene nu ε è nu boom bo kpwoon wvü leyεεn e.

5

Klistu nu ε bvuse wase beene yî bvunfaw e

¹ Klistu to nu ε bvuse wase beene yî bvunfaw e. Wvú to bvuse nɛn, wvu le fo beene ebvuu enù yî bvunfaw e ekuse jo bonci kɛ. Nonɛn ben emum eleemè tɛmyi. Fo ben ebvuu ebee eley ekuse jo kemmbun̄ ke bvunfaw e kɛ. ² Ben eyekɛ eyuw fiɛɛ fi me wvù Baul nu enjeme. Ɛ ben beɲe lo le bó etfuse ben yew é ben sɛ no nu teytey ê Nyo' ejise, tu fiɛɛ fi Klistu to geɛ fô ben e nu ɛcici. ³ Me mbvuu njemyi nciise le wee wemɛn wvù nu ε bee le bó etfuse wvú yew ekeè le wvú kɛɲke keegɛɛlè bonci bo Bojuu le bocii no bó nu. ⁴ Ben bocii bò gomte keenu teytey ê Nyo' ejise ε è nu nje ben gɛɛle bonci, ekeè le ben nu ε gawsɛn wase bikuu binɛn ben ε bo Klistu. Ben nu ε laɲ wase mbuwma Nyo'. ⁵ Fô beene le nu ε fiɛɛ fi beene taale fwe yî dvú le nu le Nyo' nu ke ejo beene diɛwɛ bonyii bò nu teytey ê wvú ejise le. Fifiɛ nu fiɛɛ fi Keyoy ke Nyo' le kè lemte yî yese beene le fele yî fitele fi beene lese yî Klistu le nu ε ge le beene eɛɛte. ⁶ Ben ekeè le é wee nu ε wvú ε taashɛ wase bô Klistu Jisos, ε wvú nu ε bó ε tfuse wvú yew kɛnɛɛ bó baa tfuse wvú yew kɛ, tu kɛ fifiɛ kɛɲke fiɛɛ keege kɛ. Fiɛɛ fi nu shiee le nu fitele fi wvú lese yî Klistu le ε no dun̄ci yî kɛɲkɛɲɛn e.

⁷ Ɛ to nu fwele ε ben gee naa leɲ. Ɛ ge yɛɛ ben ε sɛ lu keebii kecɛɛy e? ⁸ Kɛ è ge Nyo' wvù to tɛɲɛɛ ben fifiɛ fiɛɛ kɛ. ⁹ Kɛ ben kumyi ɲgan wvù bó ké no

maa le, “Kekuu kemwaan ε befe bô ntwaw?” ¹⁰ Me ηγεεle bvufee yî yene le nje Tata le ke ben nu ebi fiεε fi bonyii bomew gayte le efey fi è gayte me ke. E wee wε wvù bvunsee bvufee bvunen, kenεε è nu yeε, nu ε Nyo' nu ke elan ηgew yî ye le. ¹¹ Boom bo bwεεm e, é è be nu le me mbεε nfewci le bó etfuuse bonyii yew ε bó se nu teyey ê Nyo' ejise, é bonyii ebvuu ebone bikaa ê me ejim nje la? Ke tu fiεε fi me nfewci le Klistu to nu ε kpwe yî kentam e fin ε bonyii yuuke ε fi kaa saase lo bó yaa be bεε dvú ke. ¹² Fo bonyii ba bô jewsee ben le bó etfuuse bonyii yew e, nu ε me ηgomte le bó emεse eson lo bikuu bibole.

¹³ Boom bo bwεεm e, Nyo' to nu ε tee wase ben wvu le fo ben ebvuu elemtè bvunfaw ê bonci kuse ke. Geenεn, no ben yaa bεε bvunfaw e ê bonci kuse nonεn, fo ben emum ejo le ben nulo egee no nyam ye yene gomte ke. Ben elemtè ε è nu fô boom bo bwee wene le yî kenkonεn e. ¹⁴ Ben egeè nonεn njefo bonci bocii nu ε taashe yî wvun wvu mwaan e le,

“E koonkè waa bwoo no wo koonke ekole kuw.”

¹⁵ Geenεn, é ben ne ε no ηasene ebenεben diεwe bwé le, ε wee gomte keedie lo waa bwee, ε ben no yenè fô ben ke enε eyuwyε bikuu binεn.

Ke wee wvù cee no Keyoy ke Nyo' le dunji ké bvuu no gee no nyam ye gomte ke

¹⁶ Fiεε fi me njemyi nu le, ben eceè biì ε è nu no Keyoy ke Nyo' le dunji ê ben, nonεn ben saa ebvuu egeè ε è nu no nyam ye yene shieele le ben

5:10 1:7 **5:11** 6:12, 14; 1Kol 1:23 **5:13** 1Kol 6:12; 10:23-24; 1Bi 2:16 **5:14** LeW 19:18; Lum 13:9 **5:15** Jεm 4:1-2 **5:16** 5:25; Lum 8:2-13

egeè ke. ¹⁷ Me njemyi nen njefo ke fiεε fi nyam ye shieele nu fi Keyoy ke Nyo' le shieele ke. E ke fi Keyoy ke Nyo' le shieele nu fi nyam ye shieele ke. Ke mwεεm mvu mvunfεεm mvun nu yî fiεε le fimwaan ke. E nu fiεε fi ke è nulo é ben egeè fiεε fi ben gomte ke. ¹⁸ E ben cee bii ε è nu no Keyoy ke Nyo' le dunçi ê ben, ben saa ebvuu enù ekuse jo bonci ke. ¹⁹ Mwεεm mvù nyam ye ké no shieele nu ε bonyii yaa maa mvú ke. E nu keejaanke kenjan bô keekpwawci mwεεm ekumε kenjan noo keecee nce nnyen kenjan. ²⁰ E è bvuu nu keebunlee bonyo' bo εcici bô keelaale kenεε fiεεnke diam. E è bvuu nu keebanene, nyamte kenyam, ghεεke kenghew, kenke shém yî ton'yεen bô fô wee le keekpwawci ke ε è nu ekole kew. E è bvuu nu keegawsene bonyii noo fô wee le keegaw bonyii ekenke ye ηgoo. ²¹ E è nu ten keebene kendon, wuu mbvuum ε mó koole bô keewukene yole noo keegεe mvumew mwεεm diεwε mvumvun e. Me ε no njemyi nciise lo no me nto njemyεε wase fwele ê ben le, ke bonyii bô gee mvumvun mwεεm yaa nu ke ekenke bvudvuu ente jo bvunfon bvù Nyo' le ke.

²² Geenεn, ε mwεεm mvù nen'yi fô Keyoy ke Nyo' le nu mvun, kenkonεn, nlanlan, nyεkeey, shém yî kuulεn, fitele fi jee, kenge kê jee, keeleeme yî kecεy e, ²³ keebonene kenge, noo keekemsene bô ekole. Ke nci mvu nu dvú wvù kicine mwεεm mvun ke. ²⁴ Bonyii bô è nu bo Klistu Jisos e nu ε ta wase nyam ye yibo bô mwεεm mvù befe mvù nyam ye

5:17 Lum 7:13-23 **5:18** Lum 6:14; 7:4 **5:19** Lum 1:28-32;
1Kol 6:9-10; Efe 5:3-5; Kolo 3:5-8; 1Tim 1:9-10; 2Tim 3:2-5; 1Bi 4:3;
Mwm 22:15 **5:22** Efe 5:9 **5:23** 1Tim 1:9; 2Bi 1:6 **5:24** 2:19;
6:14; Lum 6:6; Kolo 3:5; 1Jon 3:6

yì ñeyte shieele yî kentam ke Jisos e.

²⁵ No beene cee keseen yî mvunḡay mvu Keyoy ke Nyo' le, beene emum egeè mwεem bii kε no Keyoy kedvu duñci. ²⁶ Fo beene ebenseè ye yì εcici kε. Fo beene egeè ε mvuntelem beete bonyii bomew kε. Fo beene ebenè kendonḡ bô bonyii bomew kε.

6

Bonyii bo Nyo' le efici bikuu bibole

¹ Boom bo bwεem e, é ben nε ε yen ε wee mvù ben e ε ge fiεε fi befe, é ben bô cee nce no Keyoy ke Nyo' le duñci mom keetefe wvù é wvù ebuy é kebefε kedvu εnte. Geenεn, wee dioo teete no teete wεε eyenè fo wvù tεn eley mmom e egbwe. ² Ben efici boom bo bwee wene le bô bonḡεw bobole. É ben gee nonεn tu ben gεεle nci Klistu. ³ É wee joo εkolε kew le wen nu fiεε, sε wvù nu fimwεtεn ḡkuuḡ, tu wvù lεεle kε ε è nu εkolε kew. ⁴ Wee tfuu etaa mwεem mvù wvù gee, eyen laa wen gee leḡ ε. É wvù fεn gee leḡ, é wvù sε no saale ye fô εkolε kew e. Geenεn fo wvù esaalè ye fewsene εkolε kew bô wee mvu kε. ⁵ Ben ekeè le wee tfuu kεḡke keetuule bwew bvujite.

⁶ É wee yeεyi wee bô diεw Nyo', é wee wvù bó yeεyi wvù gaw mwεem mwew mvù Nyo' nya wvù dvù nya wee wvù yeεyi wvù wvudvu dvù.

⁷ Fo ben elεlè bikuu binεn joo le Nyo' nu keyunḡ kε. Ben ekeè le fiεε fi wee jewyi nu kε fí fí wvù nu ke

5:25 5:16; 1Kol 6:19; Εfε 4:30
Mat 18:15; Jεm 5:19; 1Kol 10:12
1Kol 4:7 **6:5** Lum 2:6; 14:12

5:26 Lum 12:10; Fili 2:3

6:2 1Kol 9:21; 2Kol 11:29

6:6 1Kol 9:11, 14

6:1

6:3

egbwele. ⁸ E wee jewe ye ngow ε è nu fiεε fi nyam ye ye gomte, tu wvú nu ke egbwele ke ε è nu fiεε fi nyam ye ye nyaa fi è nu kpwe. E wee jewe ye ngow ε è nu fiεε fi Keyoy ke Nyo' le gomte, tu wvú nu ke egbwele nshii wvú mεy lo wvú Keyoy ke Nyo' le nyaa. ⁹ Fo beene ke ewele keegee mwεεm mvù jee ke, njefo kefew nu ke eto ekocεn é beene ekeηke sεw wvudvu fεn é beene baa edose ke. ¹⁰ Nonεn yí kefew e kecii kè beene keηke je, ε beene no geè ke mwεεm mvù jee fô bonyii bocii le εfey mvunciim fô boba bò nu ê kfuu di bonyii bo mbee le.

Ngayma Baul fô Bonyii bo Galeshia le

¹¹ Ben nu ε yεn no εjise ηwa' yo fεn nu ε fanκen e? E saη me bô kebo kem. ¹² Bonyii ba bò kane le bó etfuuse ben yew nu bò gomte keesaale ye yí mwεεm mvu yí nyam ye le, ε bó gee nonεn wvu le fo bonyii ke ebone bikaa ê bó εjim nje bó fewci le Klistu to nu ε kpwe yí kentam e. ¹³ Naa ke bonyii bò bó nu ε tfuse wase bó yew yaa cim gεεle bonci bocii ke. Geenεn ε bó gomte ke le bó díoo ε tfuse ben yew emum ekfune gvuw le ben nu ε ge fiεε fi bó shieele yí yene le. ¹⁴ Geenεn fô me le, ke è nu naa lo é me ηke en'yuu enkfune gvuw yí fiεε fimew e εfey yí saaka wvú le Tata wesebeene wvú Jisos Klistu to nu ε kpwe yí kentam e ke. E nu fiεε fi mwεεm mvu yí nshε le nu ε kpwe wase fô me le, me ε ηkpwe tεn fô mvú le. ¹⁵ E wee nu ε bó ε tfuse wvú yew

6:8 Jon 3:6; 6:63; Lum 8:6, 13 **6:9** 2Tes 3:13 **6:10** Jon 13:34; Lum 12:10; 13:8; 14:15; 1Kol 8:1; 13; 2Kol 8:7-8; Gal 5:6, 13-14; Εfe 5:2; Fili 2:2; 1Tes 3:12; 4:9; 1Tim 1:5; Ibu 13:1; 2Bi 1:7 **6:11** 1Kol 16:21 **6:12** 5:2, 11 **6:14** 1Kol 1:23, 29, 31; 2:2; Gal 2:19 **6:15** 5:6; Lum 6:3-4; 2Kol 5:17; Εfe 4:24

kεnεε bó baa etfuse, tu kε fifiε kεηke fiεε keege kε. Fiεε fi kuuke nu le Nyo' eseyse wee é wvú enù wee wvu fwε. ¹⁶ Kembonεn ke Nyo' le bô shen ye eto fô bonyii bocii bô bii je yin e, bô nu wase bonyii bo Islael bo Nyo' le.

¹⁷ Ε kεw keseen e ε gεn lo, fo wee ebvuu eshiike me kε, njefo bolulε bô nu yî yεm e dunçi le me nu wee Jisos.

¹⁸ Boom bo bwεεm e, me mbunlee le Tata we-sebeene wvù Jisostu ebuw ben bocii bô kembonεn kew é kí efici biyoy binεn. Fí enù nonεn.

N'wa' Nyo' Mon^{kan} mo Monfem
New Testament in Noone (CM:nhu:Noone)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Noone

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Noone

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
5b12a3f8-7a2a-5b6f-b1da-1bf94b13fc2e